

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA**
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
No. 10, (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Sz. N. Sz. — — 536
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adnak vissza.

WIKELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 750
Félévre	— 380
Negyedévre	— 200
Egy hónapra	— 70
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1-50 ck

1924 május 23 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 116. szám

5684. Ijar 19

A józan ész

Herriot, aki a most eljövendő francia poli-
tika kijelölt vezére, nyilatkozott adott le,
melyben azt hangsúlyozta, hogy politikájának
utját és általában minden politika utját a jó-
zan észnek kell megállapítania.

Ezzel a „józan ész“ bevonult a politika és
a diplomácia szótárába és valószínűleg a való-
ságai közé is. Nem véletlen, hogy ezt a bevo-
nulást Ramsay Macdonald egyik legelső min-
iszterelnöke nyilatkozata készítette elő. Nem
véletlen az, hogy az új politikai világfelfor-
dulás, amelyet részben az angol kormány ura-
lomrajtása, részben pedig a francia baloldal
győzelme jelent, a maga utját azzal akarja meg-
különböztetni a régítől, hogy jelszavául, irá-
nyító zsinórmértékül a józan eszt választotta.

A józan ész politikája bizony eleddig szo-
moran hiányzott a népek sorsának intézésében.
A diplomácia olyasformán szerepelt, mint valami
a józan ész határán túli, vagy tán inneni mes-
terség, melynél a szavak csak arra valók, hogy
a gondolatot elleplezzék. És így az adott szó
még teljesebben csak arra, hogy annál kevésbé
johessenek rá a titkos célokra.

Sok mindent diktált a józan ész eddig, vi-
vizont annál ritkábban talált meghallgatásra.
Valahogyan mindig kulisszák mögül és mindig
titkosan irányították a népek sorsát és az volt
a cél, hogy minél szövevényesebbek legyenek
a játékok, minél agyafurtabb, bonyolultabb a
rendező irányítása. Valóban új idők elérése
kellett ahhoz, hogy ezt a politikát megfosszák
az eddigi cafrangóktól és rámutassanak arra az
egyszerű tényre, amely mindent irányít és ez
a józan ész politikája.

Mi mindent fog diktálni Herriot józan esze,
— ezt csak a jövő fogja eldönteni. Bizonyos
az, hogy az a szellem, amely most Franciaor-
szágban a kormányhatalom utját kijelöli, men-
tes kell legyen minden indulattól és régi elfo-
gultságtól. A józan ész nem ismeri azokat a
megkötöttségeket, amelyeket régi jelszavak üres,
de szuggesztív hatása jelzett. A józan észnek men-
tesíteni kell magát azoktól a premissáktól, ame-
lyek Poincaré politikáját jellemzik. A józan ész,
a francia nép józan gondolkozása felszabadulva
és erejének büszke tudatában kell kiválogassa
a módokat és eszközöket, melyekkel célját el-
érheti. Egyforma izzó hazafiság fűti Poincarét
és Herriot-t is, de a különbség közöttük éppen
az az irányjelzés, melyet Herriot most adott meg.

A józan ész politikája azonban csak akkor
diadalmaskodhatik, ha mindenütt urrá lesz. A
józan ész politikusa hiába áll szemben indula-
tok elvakultságával és tulfütött szenvedélyek-
kel. Herriot csak akkor fogja tudni a józan ész
politikáját követni, ha Németországban is
ezzel találja szemben magát. A józan ész csak
akkor diadalmaskodhat, ha a meggyengült né-
met demokrácia intézősávját megértik azok,
akik ma az izzó gyűlölet politikáját írták
zászlajra. A francia nép a baloldal többségre
juttatásával kifejezést adott annak az akarásá-
nak, hogy valóban a megértés és a józan ész
nevében oldják meg Európa nagy problémá-
ját, a német-francia kérdést. Ha ezt Német-
ország nem érti meg, akkor valóban megint a
józan ész kell az eszközöket kiválassza. Egész-
ségtelen indulatokat, tulfütött érzéseket csak
teljesen higgadt és egészséges orvos tud gyó-
gyítani. És örvendetes az, hogy ennek a nagy
válságnak két olyan orvosa, mint Macdonald
és Herriot, mindenekelőtt azt parancsolják
magukra, hogy egyedül a józan belátással igye-
kezzenek szánálni a helyzetet. Ennek belső
feltétele, hogy egymást megértsek a népek. És
ezért mondja Herriot nyilatkozatában, hogy
Franciaországnak mindent el kell követnie,
hogy megértse a többi népeket. A franciák
eddig általánosságban azt gondolták, hogy az
angolok úgy gondolkodnak, mint ők. Pedig az
angolok és franciák gondolkodása teljesen el-

térő, ami azonban nem jelenti azt, hogy egy-
mást bizonyos tekintetben ki nem egészítik.
Ime így egyszerűsödik le az a diplomáciai
játék, amelynek elismert nagymestere Poincaré

volt. Így kerül a nagy gesztusok helyébe a
szerény megállapítás, hogy mindennek a kulcsa
az egyszerű józan ész, a megértés és ezzel
egymás megbecsülése.

Az iskolatörvény ellen vető iskolákat átveszi az állam

**Hir szerint a kolozsvári Marianum is államosításra kerül. Anghelescu
új törvénye a kisebbségi és a magániskolákról. A szenátus első ülése**

(Bucuresti-Bukarest, május 22. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Több mint négyhetes szünet után
tegnap újra megkezdődtek a parlamenti ülések. A
kamara egyelőre határozatképessége folytán semmi
érdemleges tanácskozást sem folytatott, a szenátus
azonban már hozzálatott a kommercializálási törvény
tárgyalásához. A szenátus üléséről a következő
tudósításunk számol be:

Százmillió hitel a CFR-nek

A szenátus ülésén Constantinescu Tancred
kereskedelmiügyi miniszter betérjesztette a kommer-
cializálásról szóló törvényjavaslatot, majd Bianu
tartott hosszabb beszédet a beszarabiai egyesületi
tinnepségekről, azután a szenátus százmillió rend-
kívüli hitelt szavazott meg a CFR számára.

A kamarában Jerga a korrupciónak beszélt, vala-
mint egy Hertz nevű könyvkereskedő erkölcsstelen
kiadmányairól. Sargós intézkedéseket kér ellene.
Marzescu igazságügyminiszter szigorú vizsgálatot
ígér. Erre megkezdődik a víztörvény vitája. Mad-
gearu kijelenti, hogy a parasztpárt nem fogja ezt
a törvényt sem respektálni.

Cosma beszéde után elnök az ülést határozat-
képtelenség miatt berakasztá.

Bratianu nem akar lemondani

**Felveszi a harcot az ellenzékkel. Az ellenzék rendbontásra készül? Energikus
fellépés a rendezavarások elfojtására. A liberális párt örtokezlote**

(Bucuresti-Bukarest, május 22. Az Uj Kelet
tudósítójától.) A kormánypárt tegnap este
értekezletet tartott a külügyminisztérium nagy-
termében. Bratianu Jonel miniszterelnök kije-
lentette, hogy a parlamentben nyilatkozni fog a
legutóbbi fontos eseményekről, előzőleg azon-
ban a parlamenti többség összejövetelét tartotta
szükségessnek. „Egy idő óta ugyanis bizonyos
körök azt a hirt terjesztették, hogy meg fogunk
bukni és május hónapra tűzték ki ennek idő-
pontját. Az igazság az, hogy el fog mulni ez
a hónap is és a kormány még sem fog helyé-
ről távozni, mert programjának, amelynek meg-
valósítására vállalkozott, még csak egyik részét
teljesítette. Rendeztük az ország pénzügyeit,
helyreállítottuk a költségvetés egyensúlyát és
kifizettük az előző kormány adósságait. Most
lépünk programunk realizálásának második kor-
szakába, amelyben feladatunk a termelés foko-
zása. Ezért

**kormányon maradunk és megvalósítjuk
programunkat az ellenzék akciója el-
lenére is.**

Ugy vagyok informálva, egyes pártok azzal
vesztegetik az időt, hogy egymással tárgyal-
gatnak és kovácsolják a terveket, hogy jus-
sának hatalomra.

**Informálva vagyok arról is, hogy ezek
a pártok az ország renájének megzava-
rásával is készek a kormányt megbuktatni.**

Kijelentem, hogy a közrendet, amelyet a kor-
mány állított helyre, meg is fogjuk őrizni és
mindenkor meglesz az elegendő energiánk a
rend megzavarására irányuló bármely kísérlet
elfojtására. Ha pedig erre a jelenlegi törvé-
nyek módját nem adnának, kivételes törvények
megszavazását fogjuk kérni a parlamenttől.
Félelem nélkül állunk továbbra is az ellenzék

támadásaival szemben, mert tudjuk, hogy mi
vagyunk az egyetlen erős és életképes párt
és az ország érdekében meg kell tartanunk a
kormányzást.

A miniszterelnök azután a király londoni
beszédével is foglalkozott és megállapította,
hogy az

**teljesen megfelel a kormány gazdasági
politikájának.**

Végül kérte a pártot, tartsa meg bizalmát to-
vábbra is a kormány iránt.

Duca külügyminiszter ismertette külföldi
utján szerzett impresszióit, majd újból a mi-
niszterelnök szólalt fel és közölte azokat a tör-
vényjavaslatokat, amelyeket a jelenlegi ülés-
szakban a parlament elé fognak terjeszteni.

Az „Adeverul“ megkérdezte az ellenzéki pár-
tok vezetőit Bratianunak a többségi képviselők
előtt tett nyilatkozatának hatásáról. Maniu Gyula
a következőket mondotta:

— Bratianu nagyon jól tudja, hogy

**az egész ország azt akarja, hogy meg-
szabaduljon a liberális kormánytól.**

Averescu tábornok a következő nyilatkoza-
tot tette:

— Ha Bratianu beszédében tett célzást a
néppártra gondolta, úgy nagyon csalódott. Ez a
párt, mely a legkritikusabb időben is biztosította
a rendet, nem fog éppen most az ellen kísérlete-
ket tenni. Az igaz, hogy mi harcolunk a kormány
eltávolítása érdekében,

**de csakis a megengedett legális
formák között.**

Remélem, hogy a július 3-ára Bukarestben
összehívott országos kongresszus után az illetékes
faktorok dönteni fognak, hogy a liberálisok után
kit hívjanak kormányra.

ZTEK
nyulször-
kalapok

120.—

és uridivatáru-
g. Ferdinand 6.

t legszebb
nagy
egérkeztek

ha-
maroquen
kalapokra.
nőségek

sSteiner

gek áruháza
Telefonszám 9—61

telepek

lett vállalja:

János

mérnök irodája
fa (volt Bélyai-u.)

a nagy gépjavitó- és
javítások és ábr-
s magas részültségt
tervezése és ópitás

ENZWEIG

HANDLUNG

EAZUL 37—38
ott 1890 (saját ház)

ספרים

GRO

ankönyvek, valamint
gykereskedése, ug-
nagy és gyermek-
toktatók, rabbik és
redvezmény mellett
lit. Meg nem felelő
zaküldöm.

rugyár

ket és butor-
ncsorozás
arájánlatot

Oradea-Mare

skötők és mlábak

A szerb ellenzék proklamációja

Belgrád, május 22. Az ellenzéki blok proklamációt intézett az S. H. S. királyság népéhez, amelyben megállapítja, hogy a Pasics-féle kisebbségi kormány megalakulása beláthatatlan következményekkel fog járni, amelyekért az ellenzéki blok minden felelősséget elhárít magáról. Az új kormány előtt ugyanis két lehetőség áll: vagy alkotmányellenesen elnapolja a szkupstinát, vagy pedig feloszlatja a parlamentet és erőszakossággal többséget szerez magának az új választásokon. A jelenlegi Pasics-kormány iránt a népnek nincs bizalma és így a parlamentáris felelősséget nem viselheti. Az eddigi miniszterekből álló új Pasics-kormány ma letette az esküt.

Kettészakad a Balkán

London, május 22. Mai számában a „Daily Telegraph” behatóan foglalkozik azzal az új politikai konstallációval, amely a francia kormányváltozás hatása alatt valószínűleg kialakul a Balkán-félszigeten. A lap szerint a Balkán ismét két részre fog szakadni, egy oroszbarát és egy oroszellenes csoportra. Az oroszellenes csoport tagjai Lengyelország, Törökország és Románia, amelyek már kovácsolják a maguk védelmi szövetségét az orosz imperializmus ellen. Másrészt viszont Benes cseh külügyminiszter a többi Balkán-államokat összekötő kapcsolatot akarja felhasználni, hogy megegyezést teremtsen Oroszország és Franciaország között.

Kitört a Kilauea vulkán

London, május 22. Néhány nappal ezelőtt Havai-szigeteken levő Kilauea vulkán ismét működésbe lépett. A kitörés olyan hatalmas volt, amilyenre nincs példa a világtörténelemben. A vulkán óriási robaj kíséretében folyton ontja magából a lávát. A szigetet állandó hamufelhő takarja és egymást érik a heves földlökések. Számos falu romokban hever. Azt, hogy emberéletben milyen kár esett, még nem lehetett megállapítani, mert a sziget belsőjével minden távirati összeköttetés megszakadt. A benszülőttek legnagyobb része a tengerparti városokba menekült.

A Japán és az Unió közötti feszültség

Washington, május 22. Abból az alkalomból, hogy Woods, az amerikaiak tokiói követe visszalépett, úgy hírlik, hogy Japán és az Egyesült-Államok között a bevándorlási törvény miatt feszültség állott be. Hivatalosan ezzel szemben azt állítják, hogy Woods már rég óta kifejezte azt a kívánságát, hogy családi okokból akar megválni állásától, amit azonban csakis a kormány kívánságára tartott meg, amíg a bevándorlásról szóló konfliktus tart. A törvényt elfogadása után nincs semmi ok arra, hogy továbbra is Tokióban maradjon.

Macdonald nehéz napja

London, május 22. A „Daily Telegraph” szerint a mai nap döntőjelentőségű lehet az angol kormányra. A nemzeti liberális szövetség ugyanis ma közgyűlést tart Brightonban és így Macdonaldnak a liberálisok nélkül kell megküzdenie az alsóházban a konzervatívokkal a munkanélküliek segítéséről szóló javaslat tárgyalásánál.

1980 LEI

a legujabb tavaszi férfiföltöny

Katz és Mendel

cégnél Cluj, Főter 10.

Herriot üzenete a német népnek

Célja, hogy előkészítse Európa két legnagyobb nemzetének kibékülését. Elfogultság nélkül hajlandó a német republikánusokkal tárgyalni. A nacionalisták nem ambicionálják a kormánybalépést

(Berlin, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A középpártok körében az a nézet alakult ki, hogy a mai tanácskozások, amelyek a német nacionalistáknak a kormányba való meghívásra vonatkoznak, nem fogják lényegesen befolyásolni a belpolitikai helyzetet. A középpártok részletes programot dolgoztak ki, amelynek élén a szakértői javaslatok fentartás nélküli elfogadása szerepel. Ezek után minden attól függ, hogy a német nemzetiek hozzájárulnak-e ehhez a külpolitikai programhoz. Az általános benyomás az, hogy a nacionalisták nem nagyon ambicionálják a kormányban való részvételt, mert

nem akarnak osztozni a felelősségen.

Súlyos gondokat okoz a középpártoknak a néppárti alapítású ipari szövetség állásfoglalása is a szakértői javaslatok ellen. A szövetség tegnap ülést tartott és azon kategórikusan visszautasították a kormány külpolitikai programját, amely a szakértői javaslatok elfogadását fogja ajánlani a parlamentnek. A kormány részéről viszont azt vetik szemére az ipari szövetségnek, hogy a tavaly májusban elfogadott és az idén meghosszabbított micum-szerződésével előkészítette a Dawes-féle tervet, amelynek megvalósítása mégis

a Ruhr- és a Rajna-vidék kiűritését jelenti.

A szocialista „Vorwärts” közli Herriot nyilatkozatát, mely szerint a jóvátételi kérdést csakis a szakértői jelentés alapján lehet megoldani. Herriot ezután ezeket mondta:

— A német köztársaságiak meg lehetnek róla győződve, hogy olyan ember vagyok, aki vel nagyon könnyű lesz a tárgyalás, mert csak

Személyesen is lehet kérni az állampolgársági lajstromba való fölvételt

A belügyminiszteri rendelkezés helyes értelmezése. Csak a kötelező jelentkezést törölte el a belügyminiszteri távirat

(Cluj-Kolozsvár, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az állampolgársági törvény végrehajtási utasításának lehetetlen intézkedéseiről már többször emlékeztünk meg és minden egyes esetben figyelmeztető szóval fordultunk lapunk olvasóközönségéhez: *gondoskodjon minden igényjogosult arról, hogy az állampolgári lajstromokba felvegyék.*

Az erélyes sajtóakció hatására a belügyminisztérium is belátta azt, hogy a nagyobb lakosú városokban május 17-éig, az eredetileg megállapított határidőig lehetetlen az összeírásokat betervezni és ezért július elsejéig hosszabbította meg az összeírás határidejét. Bár még ez az idő sem elegendő a munkálatok befejezésére, de megvan a remény arra, hogy a belügyminisztérium újra meg fogja hosszabbítani a határidőt.

Hasonlóképpen sok zavarra és félreértésre adott alkalmat a végrehajtási utasításnak az állampolgárságra jogosultak összeírásának módzataira vonatkozó része. Az erre vonatkozó paragrafusokat a különböző helyi hatóságok különböző módon interpretálták és így történt meg az, hogy például Temesváron más irányelvek szerint fogták az összeíráshoz, mint Kolozsváron.

A kolozsvári városi tanács első intézkedései szerint az összes állampolgárságra jogosultaknak utca szerinti sorrendben, igazoló irataikkal együtt, előre meghatározott napokon személyesen kellett megjelenniük a bizottságok előtt. Ez a rendelkezés érthető elkeseredést szült Kolozsvár lakosai között, ami egészen természetes is, hiszen a különböző kötelező igazolványokért való ácsorgást éppen eléggé megunták már mindenki.

A belügyminisztérium legutóbbi távirati rendelkezésével megszüntette az összeírásnak ezt a módját és elrendelte, hogy a bizottságok hivatalból kötelesek összeállítani a listákat.

A belügyminisztériumnak ezt a rendelkezését a legtöbb napilap úgy értelmezte, hogy sze-

gyet kívánok: jóhiszeműséget. Ebben a kérdésben a németországi republikánus pártokkal elfogultság nélkül állok szemben, a nacionalistákkal azonban nem.

Herriot azután azt fejtegette, Németországnak be kell látnia, hogy gazdasági helyzete bizonyos tekintetben előnyösebb, mint Franciaországé, mert

Németország csakhamar meg fog szabaddulni függő adósságaitól,

Franciaországra ellenben súlyos belső és külső kölcsönök nehezednek. Az a szándéka, hogy békéhez juttassa a népket és életének legnagyobb dicsősége volna, ha megvalósíthatná ezt a célját. Legfőbb igyekezete, hogy a közeljövőben való kiengeszteléssel előkészítse Európa két legnagyobb nemzetének jövődi békéjét.

Politikai körökben azt hiszik, Herriot üzenete komoly befolyással lehet az új kormány megalakítása körül vajudó pártközi tárgyalásokra.

Berlin, május 22. A koalíciós kormányalakításra vonatkozó tárgyalások félbeszakadtak. Hír szerint a tárgyalások félbeszakadásának oka az, hogy

a nacionalisták Tirpitzet kívánták a kormány élére

állítani, míg a mérsékelt pártok Marx megmaradása mellett foglaltak állást.

A Ruhr-vidéken a helyzet változatlanul kritikus. A munkügyi miniszter péntekre ismét összehívta mindkét tábor vezetőit, hogy módot találjanak a munka felvételére. A rendőrség és a munkanélküliek között véres összecsapások voltak.

mélyes jelentkezés lehetősége teljesen megszűnt és csakis hivatalból állítják össze a lajstromokat. Ha ez az értelmezés fedné a belügyminisztérium intencióit, úgy ez Kolozsvár lakosságának újabb jogserelmét jelentené, mert a hatóságnak rendelkezésére álló személyi adatok hézagosságok és így a hivatalból összeállított listából tizezrével maradnának ki az igényjogosultak, akik csak komplikált bírói eljárás útján tudnák érvényesíteni jogaikat.

Az Uj Kelet az e rendelkezés körül támadt félreértések eloszlatása céljából illetékes helyre fordult, ahol azt a felvilágosítást nyerte, hogy a belügyminiszter távirati rendelkezése csak a **jelentkezési kötelezettséget szüntette meg**, de ha valamelyik igényjogosult önként jelentkezik a bizottságok előtt, **ugy a bizottság felveszi a lajstromba.**

A belügyminiszteri intézkedés helyes interpretálásának óriási jelentősége van, mert módot nyújt azoknak, akiket bármilyen okból nem iktatnak be hivatalból a lajstromokba, hogy önkéntes jelentkezésükkel, bírói eljárás nélkül érvényesíthessék jogaikat. Eppen azért felhívjuk lapunk olvasóinak figyelmét arra, hogy mindazok, akiknek alapos gyanujuk van arra, hogy hivatalból nem kerülnek be a listába, a hivatalos órák alatt igazoló irataikkal együtt személyesen jelenjenek meg a városházán székelő bizottság előtt.

Változások a Ruhr-vidéken

Berlin, május 22. Kölnből jelentik a „Berliner Tageblatt”-nak, hogy ha a megszállt területek legfőbb tisztségeiben nem is következnek be lényeges változások, mégis a szövetséges katonai és kerületi megbízottak helyére a baloldali republikánusok által küldött tisztviselők kerülnek, akik nem annyira katonai, mint inkább gazdasági működést fognak kifejteni. Német körökben számítanak azzal, hogy Metz tábornokot is szabadságot fogják.

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ”-T!

Cluj telefon 6-48 és 6-65

(Lloyd 2243)

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

népnek

ak kibékülését. Elgyalini. A nacionalist

iségét. Ebben a kérszempublikánus pártokkal szemben, a nacionalista

tegette, Németország gazdasági helyzete biztosabb, mint Franciaország

ar meg fog szabaddósságaitól,

súlyos belső és külső Az a szándéka, hogy ket és életének legha megvalósíthatná

kezete, hogy a közeléssel előkészítse Európa nek jövőendő békéjét.

hiszik, Herriot üzethet az új kormányadó pártközi tárgyal

koalíciós kormányalakítások félbeszakadtak. félbeszakadásának oka

zet kívánták a koréle

pártok Marx megk állást.

helyzet változatlanul miniszter péntekre iszabor vezetőit, hogy a felvételére. A rendk között véres össze

polgársági

tkézést törölte el a

ége teljesen megszűntk össze a lajstromok fedné a belügymiez Kolozsvár lakos

jelentené, mert a álló személyi adatokból összeállított listak ki az igényjog

ált bírói eljárás útjánakat.

delkezés körül támadtából illetékes helyre gosítást nyerte, hogy rendelkezése csak a szüntette meg, de ha önként jelentkeznek a bizottság felveszi a

ézkedés helyes interége van, mert módot rmiilyen okból nem stromokba, hogy ön

rói eljárás nélkül érppen azért felhívjukét arra, hogy mind

ujuk van arra, hogy be a listába, a hivaaikkal együtt szemé

rosházán székelő bi

hr-vidéken

l jelentik a „Berlineregszállt területek leg

retekneken be lényeges es katonai és kerületi

li republikánusok által akik nem annyira

gi működést fognak mitanak azzal, hogy plni fogják.

SÁ"-T!

48 és 6 - 65

Ez történt...

Akkor kettő lett volna. Reb Zalmen fuvaros volt M. községben. Volt egy lovacskája és egy szekere. Ezzel kereste meg nagy családja részére a mindennapi kenyeret. Szerencsétlenségére lova megdöglött és így kereset nélkül maradt. Szegény Zalmen szomoruan járt mindenkihez baját elpanaszolni. A jószívű hivek nagyon megsejnyálták, gyűjtést rendeztek a részére és összejött annyi pénz, hogy neki egy lovat vehettek és tovább folytathatta toglalkozását. De Reb Zalmen még mindig szomoruan járt-kelt a hivek között. Egyik meg is kérdezte tőle:

— Hát már most miért olyan szomorú mindig, hiszen már van más lova?

— Bivony nagy az én bajom, — felelte Zalmen — mert ha nem döglött volna meg a lovam, úgy most kettő volna. *V. A. Baia-Mare*

Doppelte Auslagen. Reb Matche Teitelbaum gazdag ember hírében állt, de zsugoriságban tultett mindenkin. Azért mindenkinek feltűnt, mikor Teitelbaum ur óriási portálokat készíttetett üzletéhez, kirakatrendezőt vett fel s az üzletét egész modern alapokra tektette.

A roshakahal szeretett vele évödni. Egy alkalommal arra jár, mikor Teitelbaum éppen az üzlete előtt gyönyörködik kirakatában:

— Mir scheint Teitelbaum sie haben e Haupttreffer gemacht! — mondja a roshakahal.

— Miért? — kérdi a boltos.

— Ist das kein Leichtsinn, solche doppelte Auslagen zu machen?

— Wie heisst doppelte? — érdeklődik a boltos.

— Nu, Auslagen auf die Gasse und Auslagen auf der Tasche! *Melamed, Rásita*

Ha a rabbira hallgat az ember... A m... i rabbi legnagyobb leányához „leányzó” érkezett. Történetesen éppen abban az időben látogatta meg a rabbit egyik hive, akinek módtelett megtetszett a fiatalember. Volt ugyanis ennek a gazdagnak is egy leánya, aki ugyan testiekben és lelkiekben sok kívánnivalót hagyott hátra, de annál több volt a hozományja.

— No — gondolta magában a gazdag ember — ez a fiu éppen jó volna nekem vőnek.

Hamarosan kisüött valami távoli rokonságot a fiuval és meghívta magához. A fiu kötelnek állott, otthagya a rabbi házat, megnézte a gazdag ember leányát és a — hozományát és még azon nap meg is tartotta a eljegyzést.

A rabbit hívének hütlensége éktelen dühbe gurította. Azonnal magához hívatta a gazdag embert és magyarázatot kért tőle, miért csalta el leányának völgenyjelöltjét.

— Nézze rabbi ur kérem, — magyarázta a gazdag ember — a rabbi ur állandóan korhol bennünket a drósejában, hogy nem veszünk elég valóságos nőt magunknak.

— Nos, és? — sürgette a rabbi.

Hát engem nagyon meghatottak ezek a drósék és elhatároztam, hogy hallgatni fogok a rabbi szavára. Gondoltam magamban, amit a rabbi ur magának jónak lát, azt nem kifogásolhatja nálam sem. *A. K. Székelyhid*

A törlesztés. D. S. lapszerkesztőnek még a békeidőkben nem mindig volt annyi pénze, mint amennyit szeretett volna és ezért néhány értékpapírt helyezett forgalomba. Ezeket az értékpapírokat hol leszámították, hol nem. Egy ilyen leszámított háromszáz koronás értékpapírja egy izben sokáig fedezetlenül hevert a Szatmári Bank fiókjában. Mikor az intézet már megunt a sok hiábavaló felszólítást, az akkori vezérigazgató, K. V. felhívta a bankba és kérte, hogy valamiképpen rendezze az ügyet.

A lapszerkesztő elkezdett panaszkodni, hogy mennyire nehéz az élet: egyszóval nincs pénz. A bankdirektor erre annyira megsejnyálta, hogy rögtön kijelentette: elengedi neki a tartozás felét. A lapszerkesztő szépen megköszönte a bankdirektor szívességét és vette a kabátját, hogy távozzék. Alig ér az ajtóig, utána szól a direktor:

— No de most már törlesszen valamit kedves szerkesztő ur.

A szerkesztő indignálódva válaszol:

— Épen az imént törlesztettem le százötven koronát, most már ne tessék molesztálni.

N. N. Satumare

Piroskáék tagadják a csongrádi bombamerényletet

Fábián Béla interpellációja. Megkezdődött a magyar vámtarifa parlamenti tárgyalása. Valkó miniszter megnyugtatta a kereskedővilágot

(Budapest, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután kezdtek meg a nemzetgyűlésen a magyar vámtarifáról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Görgey István előadó azzal kezdte ismertetését, hogy kevés javaslatot előzött meg olyan nagy érdeklődés, mint a vámtarifát, amely Magyarország gazdasági fejlődésének alapját jelenti. Magyarország most van először abban a helyzetben, hogy saját maga állapíthatja meg gazdasági politikájának irányait. Az önálló vámtarifa ugyanis az az alany, amelynek segítségével Magyarország megkötheti szomszédállamaival a gazdasági szerződéseket.

Valkó Lajos kereskedelemügyi miniszter Magyarország külkereskedelmi mérlegéről beszélt és az exportnak az importtal való szembeállításából megállapította, hogy a mezőgazdasági termelés mellett Magyarországnak megfelelően fejlesztenie kell az ipart is, hogy negyvenmillió aranykoronára felemelhesse a vámbevételeket. Magyarországon rengeteg ember vár elhelyezkedésre és ezért reméli, hogy a valuta stabilizálódásával megcsappan a sztrájkok száma is. Megérti az üzleti világ ideges-ségét a javaslattal szemben, mert a kereskedők féltik régi összeköttetéseiket. De ez az aggodalmuk nem indokolt, mert a vámtarifa nyomán csak átmeneti áremelkedések lesznek, amelyek később egészen normalizálódni fognak. A lényeg ugyanis az, hogy ne a fogyasztóra és termelőre háruljon minden teher.

Elsimítják a Millerand elleni vádakat

Herriot és Painlevé a köztársasági elnöknek. Nem költötték el a frankjavító devizákat? Oroszország ujjaépítése nélkül nincs reális béke — mondja Painlevé

(Páris, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Herriot tegnap este Párisba érkezett és azonnal megkezdte a tanácskozásokat a szociáldradikális párt vezetőivel. Kiszivárgott hírek szerint a szocialistákkal egyetértésben a szociáldradikálisok valószínűleg ki fogják jelenteni, hogy ellenzik Németország katonai megszállásának bármilyen kiterjesztését azokon a határokon túl, amelyeket a versaillesi békeszerződés előir. Egyidejűleg azonban hangoztatni fogják, hogy Franciaországnak jogos igénye van a háborus pusztítás után észszerű jóvátételre. Programszerűen kijelentik, hogy barátságos viszonyban óhajtanak maradni az Egyesült Államokkal és a szövetségekkel, egyben kifejezetten

állást foglalnak a fegyverkezés ellen és ennek dokumentálására hajlandók a katonai szolgálatot tizennyolc hónapról egy évre leszállítani.

Tegnap délelőtt Poincaré elnökletével összeült a minisztertanács, amelyen megvitatták az általános politikai és pénzügyi helyzetet, ma pedig ismét minisztertanács volt Millerand elnökletével, amelyen szintén a frank eséséről tárgyaltak. Erre a tanácskozásra, ahol főleg pénzügyekről és a frankzuhanás megállítására eleni intézkedésekről volt szó, Millerand meghívta Herriot és Painlevé ellenzéki vezéreket is az Elysée-be, majd Doumergue szenátusi elnököt és Marsall pénzügyminisztert fogadta. A frank újabb esése ugyanis a legkomolyabban foglalkoztatja Poincarét és minisztertársait. Jól értesült körökben úgy tudják, hogy

a kabinet néhány tagja a rögtöni lemondás mellett foglalt állást.

azzal, hogy a kormányt a szociáldradikálisoknak kell átadni. Ezzel kapcsolatban a „Petit Parisien” azt írja, ha a szocialisták valóban nem akarnak belépni a kormányba, Herriot egyedül is megalakítja az új kabinetet, amelyben Poincaréhoz hasonlóan, a miniszterelnökségen kívül a külügyi tárcát is vállalni fogja. De amennyiben a szocialisták mégis belépének a kormányba anélkül, hogy ragaszkodnának Millerand távozásához, — írja a szociáldradikális „Paris Soir” — a következő tárcákat fogják kapni: Alexander Varenne belügy, Vincent Auriol pénzügy, Paul Boncour hadügy vagy közoktatás, Montet igazságügy és Léon Blum külügy. Ha pedig a szocialista párt csak kormánytámogató politikára fogja magát elhatározni, akkor Herriot egyedül a miniszterelnök-

A kereskedelemügyi miniszter beszéde után megkezdődtek az interpellációk. Fábián Béla a csongrádi bombamerénylet szolnoki tárgyalása miatt interpellált. Pesthy Pál igazságügy-miniszter válaszában kijelentette, hogy a csongrádi bombamerénylet ügyét a közbéke érdekében terjesztette a szolnoki törvényszék elé és nem a szegedi törvényszéket bízta meg annak kiderítésével, hogy kik vettek részt a merényletben és Piroskáék ünneplésében.

Szoínokról jelentik, hogy a csongrádi bombamerényles aktái megérkeztek. Az ügy, mely a legújabb momentumokra is kiterjed, Nédas Ferenc vizsgálóbíróhoz került. A merénylők védője azt állítja, hogy a nyomozásban hiba történt, mert a figyelem csupán az ébredőkre irányul, holott a büntetett mások is elkövetették. Uj tanukkal

azt igyekeznek igazolni, hogy a bombavetést nem Piroskáék követték el,

hanem eddig ismeretlen borkabátos emberek, akik a merénylet után eltűntek. A vizsgálóbíró most az új tanukat is kihallgatja, de a vizsgálatot a vád képviselőjének kívánságára is kiegészíti s ezért több budapesti tanu kihallgatását tervezi. Fuchs Béla, akinek a tanácsa az ügyet tárgyalni fogja kijelentette, hogy a vádirat előreláthatólag a nyári szünet előtt fog elkészülni és a főtárgyalás már szeptemberben megtartható lesz.

seget vállalja, a külügyi tárcát pedig Briand, míg a hadügyi tárcát Painlevé fogja kapni.

Ugyanilyen információja van az „Oeuvre”-nak, mely azt jelenti, hogy Herriot elhatározta, akár a szocialistákkal, akár azok nélkül is megalakítja a kormányt azzal az egyetlen feltétellel, hogy a szocialisták formális kötelezettséget vállaljanak a kormány támogatására. Ha a szocialisták belépnek a kabinetbe, erős befolyást enged majd a számukra, migha támolmaradnak, akkor

tisztára szociáldradikális kabinet alakul.

Negyvennyolc órával a junius elsején összeülő szocialista kongresszus előtt a radikális párt vezére közölni fogja a szocialistákkal Herriot kormányprogramjának szövegét, amelyek keresztülvitelére el van szánva.

A frank-bessz miatt a lapok még mindig hevesen támadják Millerandot, Marsall pénzügyminisztert és a Banque National vezetőit, akiket ismételten azzal vádolnak, hogy a frank árfolyamának védelmére szolgáló hitelek választási célokra használták fel a nemzeti blok érdekében. Allitólaz ezeknek a vádakkal elsimítéséért és

Poincaré tanácsára tárgyal Millerand

ezokkal a politikusokkal, akik néhány nap mulva valószínűleg megalakítják a kormányt. Párisban valóságos szenzációként hatott a newyorki távirat, melyszerint az amerikai bankok igazolják, hogy a frank árfolyam alátámasztására szolgáló hitel összege még teljesen érintetlen.

Bukarest, május 22. Painlevé intervjut adott a „Dimineata”-nan, amelyben kijelenti, hogy Amerikának be eell lépnie a népszövetségbe, amely nélküle nem eléggé erőd. Oroszországgal fel kell venni a diplomáciai és gazdasági összeköttetést, mert tekintet nélkül annak a kormányára, realiz béke csak Oroszország rekonstrukciója után lehetséges. Az új francia kormányt Herriotnak kell megalakítania, aki a legnagyobb parlamenti párt vezére.

Deutsch & Braun
textiláru
nagykereskedés
Tg.-Murăș, Piața R. Ferdinand 52
Telefon 273

Az esernyő

Molnár Ferenc a mai ideges Pestről a következő jellemző történetet írja meg:

Egy délelőtti vészes csöngetés zavarja fel Vázsonyit délelőtti olvasmányából. Valakinek a névjegyet hozzák be, igen fontos és halaszthatatlan ügyben akar beszélni a képviselő ural. Beboosátják. Bejön és utána tódul két hölgy: a felesége meg a leánya. A következő pillanatban mind a hárman térdelnek Vázsonyi előtt, amiből ő rögtön látja, hogy nem mint politikust, nem mint városi vezérférfiut, hanem mint kriminalista ügyvédet keresik. Ezt a ballet-mozdulatot a pesti büntető-ügyvédek már ismerik és megszokták. Minden nagy bűntény ezzel „az istenért, ügyvéd ur, mentse meg!” kiáltással kezdődik.

Némi harc után felkel a kétségbeesett család és helyet foglal fotelekben.

— Mivel szolgálhatok? — kérdi Vázsonyi.

— Az istenért, képviselő ur, — mondja zokogva a feleség — mentse meg az uramat!

Ujabb rohamok után a sápadt férfi előadja a baját.

— Kérem, — mondja — engem a múlt héten valami ügyben, amihez semmi közöm nem volt, mint tanút kihallgattak a rendőrségen. Elmondtam ami keveset tudtam és haza mentem. Ma reggel aztán megjelenik nálam egy rendőr és ezt az idézést hozza.

Átnyújtja az idézést. Rendes rendőrségi idéző levél volt, amelyben megvolt hagyva a címzettnek, hogy ma délelőtti tizenegy órakor jelenjen meg a detektívönknél. Semmi egyéb nem volt rajta.

Nos? — kérdi Vázsonyi.

Hogyan? — mondja az üzlet ember. — Mi az a nos? Ma délelőtti tizenegyre a detektívönkhöz vagyok idézve!

— Az istenért, — zokogja a hölgy — képviselő ur, mentse meg az uramat! Csak ön segíthet rajta...

Vázsonyi egyikről a másikra néz, nem érti őket. Az ember dadogni kezd.

— Kérem, mondja, önnek el kell velem oda jönni. Mint ügyvédnek. Megfizetem az ügyvédi honoráriumot. Ha nem sértem meg vele, jó néhány ezer koronát adok ezért az utjáért.

— Száz koronát, vagy tíz koronát, — szól Vázsonyi — ez engem most nem érdekel, inkább mondja meg őszintén, mit követett el, hadd tudom miről van szó.

Az ember ötöl hatol:

— Hiszen ha tudnám miért idéztek be! De nem tudom. Nem követtem el én soha semmit, de tetszik tudni, fölhagytam régi mesterségemmel, ügyleteket csinálók, bizományit és... tetszik tudni... tudja isten... az ember sohase tudhatja...

Reszketett, mint a nyárfalevél.

— De hát akkor miért menjek önnel? — kérdi Vázsonyi.

Az asszony felel:

— Istenem, mert hátha ott tartják!

— Ó megmondta, — szól megkönnyebbülten a férj és fellélegzik.

Vázsonyi vállat vont, elvégre ez ügyvédi kötelessége és utasítást ad a családnak, hogy hozzon egy fiakkert.

— Kettőt! — mondja a kliens.

— Miért?

— Az egyiket nekünk, a másikat családomnak.

— Hát a hölgyek is jönnek?

— Igen!

— Miért?

A kliens hallgatt. Megint az asszony feleli helyette.

— Hogyha... isten tudja... isten ne adja... esetleg mégis ott kell neki maradnia... hogy mindjárt küldhessünk neki éjjelre ágyneműt... meg ami szükséges...

Általános zokogás. A kocsik megérkeznek és a menet megindul a főkapitányság épülete felé. Az első kocsiban halotthalványan, reszketve a kliens, mellette némán, szivarozva, szótlanul Vázsonyi. A másik kocsiban a két hölgy, kisírt szemmel, mintha temetésről jönnének. A Zrínyi-utcában a hölgyek lenn maradnak a kocsiban. A papa elbucuszik tőlük, férfias elszántsággal csókolja meg őket és megy fel Vázsonyival a második emeletre, a detektívö-

nök vésztőlő irodájába. A kapuban álló rendőr egykedvűen nézi a síró dámkákat. Ilyet ő naponta eleget lát.

Fenn az előszobában azt mondja a kliens:

— Kérem képviselő ur, jobb lesz, ha nem megyünk be együtt. Talán tessék előbb egyedül bemenni és megtudni, hogy mit akarnak tőlem. Én csak majd azután megyek be, amikor megtudom, hogy miről van szó.

Jól van. Vázsonyi bemegy egyedül. A főnök szeretetreméltóan fogadja a Vázsonyi azonnal a tárgyra tér.

— Kérem ez és ez a kliensem tizenegyre be van idézve a tanácsos urhoz. Mint ügyvédje tisztelettel kérdem, hogy miért.

— Ő is itt van? Kérdi a detektívönök.

— Igen. Kint vár.

Önt mint ügyvédjét hozta magával?

Igen.

Hát kérem, — mondja a detektívönök és felhuzza szemöldökét — mielőtt megmondanám az ügyvéd urnak az idézés okát s azt, hogy mi a szándéka a rendőrségnek azzal az ural, engedje meg, hogy előbb egy kis magánügyemről diskuráljak önnel...

És nagy meglepetésre elkezd beszélni Vázsonyinak egy környékbeli nyaralótelepről, amelynek nincsen csatornázása, rossz a világítása és kövezetlenek az utcái.

— De kérem...

— Kérem, kérem, — szól mosolyogva a főnök — nekem annyi a dolgom, hogy nem érek rá a főváros urait felkeresni ebben az ügyben és örülök, hogy a véletlen most elém hozza Vázsonyi Vilmost, aki méltányolni fogja nyaralótelepeink panaszait.

— De a kliensem, aki kin vár!

— Hadd várjon...

És diskurál tovább a nyaralótelepről. Eltelik tíz perc, husz perc, egy félóra. A kliens az előszobában felváltva hideget, meleget izzad, Vázsonyi pedig feszeng a helyén idegesen. Végre bevégzi a tisztviselő az előadást. Vázsonyi megszólal:

— De most, ha megengedi, térjünk rá az én kliensemre. Miért idéztette be?

A rendőrtiszt elmosolyodik.

— Kérem, — mondja — én nem ok nélkül beszéltem itt képviselő urnak egy félórát. Az ön kliensét ugyanis a múlt héten mint tanút hallgattam ki, akkor ez az ur itt felejtette az esernyőjét. Megtartani nem ohaajtom, arra pedig nem vagyok kötelezve, hogy esernyőjét lakására szállítsam. Hát egyszerűen megidéztem mára, hogy vigye el az esernyőjét.

— És az az ember, aki úgy megjéged egy idézéstől, hogy nem mer egyedül jönni a rendőrségre, hanem az ország első ügyvédjét hozza magával, az az erkölcsi világiend nevében megérdemel legalább annyit, hogy egy félórát reszkessen a detektívönök előszobájában.

Vázsonyi kivitte neki az esernyőjét.

— Itt van, mondta — Ön itt felejtette az esernyőjét, azért idézték ide. Ha egyéb baja lett

volna, a szokásos ügyvédi honoráriumot fizette volna. De, így kérem, délután pontosan küldje be az irodámba az ígért pénzt. Isten áldja meg.

És ott hagyta faképnél. Mikor lement, a hölgyek még mindig sirtak a kocsiban. Eszre sem vették, mikor Vázsonyi óvatosan elkerülte őket, felkapaszkodott egy villanyosra.

A Palesztina-film nagyváradi bemutatója
Junius elsejétől harmadikáig adják az Apollóban a filmet

(Oradeamare-Nagyvár, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mialatt a Zsidó Nemzeti Alap Palesztina-filmje Berlinben, Bécsben és Londonban nemcsak a rendes közönség körében ért el óriási sikereket, de az egész tudományos világ, művészi körök, politikuskok figyelmét is magára vona, addig az erdélyi közönségnek is alkalma nyílik Palesztina felépítésének e magyarszásu beszámolóját megismerni. Hiszen alig lehet izgatóbb probléma minden kultúraber számára, legyen bármilyen vallásu, vagy bármilyen nemzethez tartozó, hogy kisérelte az egész emberiség haladásának, amely technikailag, de szociális berendezésére nézve is, a legmodernebbek közül való, sőt valósággal egy nagy kísérlete az egész emberiség haladásának. De felbecsülhetetlen világtörténelmi jelentőségű tény az, hogy a világ nagyhatalmai közös akarással újra megteremtik a régi zsidó országot, a palesztinai zsidó nemzeti otthonot.

A mozgófénykép így egy magyarszásu problémának lett beszédes ismertetője. A Palesztina-film nemcsak izgató szórakozás, bár annak is elsőrendűnek mondható, de egyben egy új világ ősi igazságának hirdetője. Akik ezt a filmet, mely a mai Palesztinát mutatja be egy bájos mese keretében megnézték, azok a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak és ez az elragadtatás csak másodsorban szól a film ragyogó technikai és művészi szépségeinek, de szól elsősorban annak a gigantikus gondolatnak, amelyet az egész világ számára a palesztinai zsidó nemzeti otthon megvalósítása jelenti.

Az erdélyi városok közül Nagyvár közönségének nyílik először alkalma, hogy annak a magyarszásu kultúreseménynek, amelyet a film reprezentál, részese lehet. A zsidó nemzeti alap irodájának közlése szerint a filmet junius hó elején délelőtt meghívott közönség előtt mutatják be az Apolló pompás helyiségében, míg a közönség számára junius hó másodikán és harmadikán kerül a film bemutatásra. Nagyvár közönsége régi kultúr-tradíciójához híven a legteljesebb mértánnyal fogadja ezt a kultúreseményt és lázas érdeklődéssel várja a film bemutatóját.

Lanczet M. Fiai

déligyümölcs és fűszernagykereskedés
Tg.-Mures / Telefon 511

Villamostelepek

építést garancia mellett vállalja:

Zsigmond János

elektrotechnikai vállalata és mérnöki irodája

Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuza (volt Bólyai-utca)

Ujjonnan berendezett modern nagy gépjárató-és tekereselőműhely. Szakszerű javítások és átkerkeselések. Gyenge áramu és magas feszültségű berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

MODE LA RAGÁNYI

Cluj, Strada Nicolae Jorga No. 6. (volt Iócai-utca)

EREDETI MODELLEK,
VIRÁGOK, TŰZÉKEK

Kalapátalakítások 105. — lejtől

Remscheidi gatter és körfürészeket

Sürgöny cím Grossmann Jenő Telefon száma 206

NE FÉLJEN!

Nem sir a gyermeke, ha Höfer-gyermekhintőporral és Höfer-gyermekkrémmeel ápolja

legmegbízhatóbban szállít raktárról:

Grossmann Jenő

Oradea-Mare-Nagyvár, Baross-utca 10 szám

Az Uj Kelet
szerkesztő
felelős
Az Uj Kelet
jelölés
Előfizetés
fel

Szab
A járásh
földmive
került A
nagy m
aprját-
ökörstü
bácskai
Két cig
mulattat

A m
halt a v
a házba
moru h
dáját és
meghalt

A g
nek egy
nem ak
végződj
tűnés ne
teknőbe

A sz
Reggel
vataloz
találta.

Ugy
felhaszn
vigyék
szózott d

A cs
lyesen m
tartalma
mint a

— A
nemzeti
ben jele
a száma

— F
földi sa
mineata
nyomán
ünnepe
szégyen
amint t
mittalós
részletek
nincs tu
sőt aró
két min
miniszt
Bécsbe
kerülni
dolog, k
teket, d
ségünkr
hinni, k
letkező
Ime ide
felelőt
fiatalsg
nyunk
egyetlen

— I
parancs
rendőrsé
tet adt
folytán
kezdődő
zakában
12 órak
órákor l

— I
parancs
rendőrsé
tet adt
folytán
kezdődő
zakában
12 órak
órákor l

— I
parancs
rendőrsé
tet adt
folytán
kezdődő
zakában
12 órak
órákor l

— I
parancs
rendőrsé
tet adt
folytán
kezdődő
zakában
12 órak
órákor l

— I
parancs
rendőrsé
tet adt
folytán
kezdődő
zakában
12 órak
órákor l

— I
parancs
rendőrsé
tet adt
folytán
kezdődő
zakában
12 órak
órákor l

— I
parancs
rendőrsé
tet adt
folytán
kezdődő
zakában
12 órak
órákor l

— I
parancs
rendőrsé
tet adt
folytán
kezdődő
zakában
12 órak
órákor l

— I
parancs
rendőrsé
tet adt
folytán
kezdődő
zakában
12 órak
órákor l

— I
parancs
rendőrsé
tet adt
folytán
kezdődő
zakában
12 órak
órákor l

HIREK

As Uj Kelet sz. egyetemes erdelyi es bansagi zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Az Uj Kelet cikkeinek atányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

Az ellopott anyós

Pórfajárt tolvajok

Szabadkáról egy különös esetet jelentenek. A járáshoz tartozó egyik faluban egy gazdag földmives abból az alkalomból, hogy fia hazakerült Amerikából, ahol sok évig tartózkodott, nagy mulatságot rendezett. Meghívta a falu apraját-nagyját, a szomszéd faluból egy híres ökörsütőt is és legszebb ökrét és a legjobb bácskai borokat szolgáltatva fel vendégeinek. Két cigánybandát hozatott és bácskai módra mulattatta a meghívottakat.

A multság delelőjén azonban hirtelen meghalt a vendéglátó gazda anyósa, aki ugyanabban a házban lakott. Az egyik béres, aki a szomorú hírt hozta, tapintatosan félrehívta gazdáját és elmondotta, hogy anyósa váratlanul meghalt.

A gazda felszólította a szolgát, hogy senkinek egy szót ne szóljon a szomorú esetről, mert nem akarja, hogy a multság ilyen szomorúan végződjön. Megnagyta neki azonban, hogy felvétel nélkül vigye a hullát az udvarra, tegye teknőbe és fődje be egy kendővel.

A szolga eleget tett a gazda kívánságának. Reggelre azonban, amikor a vő fel akarta ravatalozni a holttestet, a teknőnek hült helyét találta.

Ugy törték ugyanis, hogy élelmes tolvajok felhasználták az éjszakai dárídót arra, hogy elvigyék a teknőt, amelyről azt hitték, hogy beszórt disznóhúst rejt.

A csendőrség, ahol följelentést tettek, érelyesen nyomoz a tolvajok után, akik a teknő tartalma fölött éppugy meg lehettek lepődve, mint a gazda, akinek ellopták az anyósát.

— Az Uj Kelet legközelebbi száma a nemzeti ünnep miatt vasárnap a rendes időben jelenik meg. Az Uj Kelet Hetilapját ehhez a számunkhoz fogjuk mellékelni.

— Romániai antiszemita események a külföldi sajtóban. Bukarestből jelentik: A „Dinmineata” írja: „A bécsi lapok a budapesti sajtó nyomán információkat közölnek a balázsfalvai ünnepségek alkalmából lezajlott szomorú és szegyenletes eseményekről. Az események, úgy amint történtek, eléggé súlyosak és kompromittálóak. De a budapesti lapok még olyan részletekről is beszámoltak, amelyről nekünk nincs tudomásunk, hogy haláleset is előfordult, sőt arról is beszámolnak, hogy a történeteknek két miniszter is: Constantinescu és Lepadatu miniszterek passzive asszisztáltak. Budapestről Bécsbe kerültek a hírek, ahonnan át fognak kerülni az egész világ sajtójába. Természetes dolog, hogy a magyar lapok tullozzák a történeteket, de amikor a hírek alapja szerencsétlenségünkre igaz, a világ közvéleménye azt fogja hinni, hogy a tulzások is igazak és az így keletkező atmoszféra valódi veszedelmet jelent. Ime ide juttat el bennünket egyrészt néhány felelőtlen egyén akciója, akik visszaélnék a fiatalság érzelmeivel, másrészt pedig kormányunk effektív bűnrészessége, amely még egyetlen bűnös kiletét sem állapította meg.”

— Meghosszabbították a zárórát. A hagttestparancsnokság tegnap a késő órákban értesítette a rendőrséget, amely a következő új záróra rendeletet adta ki: A hadtestparancsnokság értesítése folytán a zárórát meghosszabbítottuk. Május 21-től kezdődőleg az I. osztályú éttermekben és kávéházakban éjjeli két órákor, II. osztályú éttermekben 12 órákor, a III. osztályú éttermekben este 10 órákor lesz záróra.

— Szabadlábba helyezték Kadivec szadista tanítónót. Bécsből jelentik: Kadivec Edithet, a szadista üzelmekért hat évre elítélt nyelvtanárnot ötvenmillió korona óvadék ellenében ideiglenesen szabadon bocsátották és a törvényeséki orvos javaslatára szanatóriumba szállították.

Az Ugir a szerzett jogok érvényét követeli

A gyáriparosok határozati javaslata. Üdvözlük az állami vállalatok a kommercializálásáról szóló törvényjavaslatot

Bukarestből jelentik: Az Ugir közgyűlésén elhangzott sérelmek és kívánságok illetékes helyen komoly megfontolás tárgyát képezik. Különösen az a határozati javaslat, ami a szerzett jogok érvényére vonatkozik és amit a gyűlés szónokai ismételt hangsúlyoztak, keltett nagyobb figyelmet. A javaslat szövege szerint így hangzik:

„A gyáriparosok országos szövetsége az iparvállalatok nacionalizálása ügyében folytatott tárgyalás alapján, amelynek során az a kívánság jutott kifejezésre, hogy gazdasági életünk minden terén minél előbb saját eszközeink használatát biztosíthassuk, hangsúlyozza, hogy a tökére szükségünk van bárhonnan való is, különösen gazdasági fejlődésünknek mostani szakaszában; és hangsúlyozza, hogy az idegen tőkét ide kell vonni bármilyen áron, de legelsősorban azoknak a törvénynek és rendeleteknek szilárd megbízhatósága által, amelyeknek az a hivatásuk, hogy országunkban az ipari munka rendjét biztosítsák.

Az iparvállalatok nacionalizálására nézve a szövetség kéri a kormányt, hogy törvénnyel erősítse meg a szerzett jogok érvényét és azok biztonságát.

— Kizárják a magyar vasmunkásokat a gyárakból. Budapestről jelentik: A szociáldemokrata szakszervezetek és vasesztérgályosok közötti harc egyre élesebb kezd lenni. A kilépett ötezer vasmunkás nem akar visszatérni a pártba, mert a pártvezetőség presztizskérdést csinál abból, hogy a kiválási mozgalom vezetőit félretolják. A pártvezetőség azzal fenyegeti a vasesztérgályosokat, hogy szervezetlen munkásoknak fogják őket tekinteni, ami azt jelenti, hogy a gyáriparosok szövetségével kizárhatják őket a gyárakból.

— Budapesten növekedik az öngyilkosságok száma. Budapestről jelentik: A gazdasági stagnáció következtében az öngyilkosságok száma ijesztő módon gyarapodott. A tegnapi napon tizenhat öngyilkossági esetet jelentettek be. Az öngyilkosságot elkövetni akarók között egy szigorló orvosnallgatót azt mondotta a mentőknek, hogy azért akart megválni az élettől, mert nem tudta előteremteni a szigorliathoz szükséges díjakat. Egy fiatalasszony azért akart megválni az élettől, mert férje egész hozományát kártyán elvesztette. A szerencsétlen asszony nagy adag morfiumot vett be és halál között lebeg. Egy tizenhétéves táncosnő marólgatot ivott és súlyos belső sérülésekkel kórházba vitték. A rendőrség embereirelőtt azt mondotta, hogy nem bírja az életet, mert nem tud annyit keresni, hogy rendes toalettet készíthessen magának.

— A magyar korona stabilizálása. Budapestről jelentik: Popovics Sándor, a Magyar Jegybank leendő vezérigazgatója a magyar korona stabilizálásáról nyilatkozott. Nyilatkozatában ezeket mondja: „A korona állandósítása a Jegybank megalakulásával szorosan összefügg. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a kormány mesterséges eszközökkel fogja a koronát stabilizálni a külföldi pénzpiacra, hanem elsősorban a magyar közgazdaságtól és a Jegybank megalakulása folytán a szanalási akciótól várható mind azok az előfeltételek, amelyek bekövetkezése esetén a korona állandósulni fog. Tehát egy természetes folyamat lesz az, amelyben semmi féle erőszakos motívumnak szerepelnie nem szabad. Mert ha erőszakosan stabilizálnók mesterséges eszközökkel a magyar koronát, ez csak a korona értékének meghamisítása volna, ami pedig állandó jellegű szanalási akciónak nem lehet a célja. Én a magam részéről a legnagyobb bizalommal tekintek a természetes stabilizáció elé, amely minden bizonnyal már június havában meg fog történni. Hogy milyen árszinten történik ez a stabilizáció, arra nézve ma még nem lehet kombinálni és hasonlóképpen nem lehet szó arról, hogy az osztrák koronával egyszinten stabilizáljuk a magyar koronát, mert ez is csak egy erőszakos beavatkozást jelentene a részünkről.”

— A német kommunisták tüntetésre készülnek Ludendorff ellen. Berlinből jelentik: A kommunista képviselők előkészületeket tesznek arra, hogy a birodalmi gyűlés megnyitására, május huszonehetedikén, macskazenével fogadják Ludendorff tábornokot.

ságát a jövőre nézve, valamint mindazoknak a rendszabályoknak az érvényét, amelyek az országos közérdekeket szolgálják és azokat, amelyek az ország termelő rétegei közül egyeseket érintenek, akik igényt tarthatnak arra, hogy az általuk megkezdett termelőmunkát folytathassák és akiket a kormánynak kötelessége is ehhez hozzásegíteni.”

Az állami vállalatok kommercializálásáról szóló törvényjavaslatra nézve is határozott a közgyűlés, amely helyesli a törvényjavaslatot, de figyelmezteti a kormányt, hogy a törvény szövege minden kétértelmőséget zárjon ki és hogy hatályát ki ne lehessen terjeszteni azokra az iparcikkekre, amelyek magánkézben levő iparágakból származnak, amilyen a petróleum és más hasonló termékek.

Az iparvágányokra nézve azt kívánja a szövetség, hogy azok díjai ne haladják meg a békebeli díjakat, mert azok hozzátartoznak az ország gazdasági berendezkedéséhez. Ehhez képest a szövetség azt kívánja, hogy a kezelési díjakat ne a mai alapon számítsák ki, aminek a mértéke 45-ször 375, vagy kétszer 45-ször 375, hanem a békebeli viszonyoknak megfelelő 35-ször 80 bani, azaz 28 lej alapon.

— Adományok az erdélyi kolónia részére. Kertész Márton, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Kis Intéző Bizottságának tagja, a Franco Romana Biztosító Társaság vezértitkára, szállítmányozási biztosítást egy nagyobb kolozsvári céggel kötött oly megállapodással, hogy a jutalék az erdélyi kolóniát illeti. Két havi forgalom az erdélyi kolónia javára ilyen módon 1274 lej 78 banit eredményezett, mely összegből mezőgazdasági könyvek vásároltattak a kolónia könyvtára részére. — Az E. Zs. N. Sz. központi irodája közli: Klein Vilmos ismert szatmári elvtársunk az erdélyi kolónia részére igen értékes, kb. 1500—2000 lej értékű különböző vetemény- és gyümölcsmagvakat juttatott el hozzánk a kolóniára való kiszállítás végett. Az értékes adományt a napokban induló kolonisták viszik ki magukkal.

— Magyarországon megszűnik a postai cenzura. Budapestről jelentik: A kormány rendeletet adott ki, amellyel feloszlatja a postai cenzurabizottságokat. Budapesten nyolcvan cenzort már elbocsátottak. Vidéken hasonlóképpen szüntetik meg a levélcenzurát.

— Házasság. Stein Margitka és Lób Albert f. évi június hó 3-án d. u. 3 órákor tartják Viz-u. 8. sz. alatt egybekelési ünnepélyüket, melyre rokonaikat és jóismerőseiket ezton hívják meg. (Minden külön értesítés helyett.)

— Felmentették Bagulescu őrnagyot. Bukarestből jelentik: A hadbíróóság hosszabb tanácskozás után éjjel 3 órákor hirdette ki tiéletét Bagulescu őrnagy perében. A bíróság az őrnagyot felmentette.

— Bejelentette anyjának, hogy öngyilkos lesz. Budapestről jelentik: Szamosi Jenő huszéves magánhivatalnok a Savoy-szállodában agyonlötte magát. Mielőtt a szobát kibérelte, levelet írt az anyjának, amelyben bejelentette, hogy estére öngyilkos lesz. Az anyja akkor érkezett a szállodába, amikor fia már a halállal vívódott, mire Szamosiné is eszméletlenül esett össze.

— Budapestre megy vendégszerepelni a kolozsvári színház. Budapestről jelentik: A kolozsvári szintársulat júniusban Janovics Jenő dr. igazgató vezetésével Budapestre megy vendégszerepelni. A társulat az egyik színházi ügynökség már leszerződött és kibérelte számukra a Renaissance-színházat.

— Megszavazták az angol légi flotta gyarapítását. Londonból jelentik: Az alsóház megszavazta a légi erőkről szóló törvényjavaslatot.

— Francia anarchisták és rendőrök harca. Bordeauxból jelentik: A város polgármestre nem adta meg az engedélyt Germaine Berton ismert anarchistanó hirdett előadására. Emiatt az anarchisták és a rendőrség között összeütközés volt, melynek folyamán tíz rendőr megsebesült. Negyven anarchistát, köztük az előadónót is letartóztatták.

* A fejfájás, szédülés, mellszorulás, szivdobogás, étvágytalanság, gyomornyomás, teher nyelv, rossz szájjiz oly eseteiben, melyek dugulástól származnak, a „Koprol” egy pasztillája kitisztítja az emésztés útjait és elhárítja a vértödulást. Kapható minden gyógyszerárban.

* Alabástrom fehér arcod, kezed bőre, Ha Kaiser-Boraxot keversz a fürdődbe.

M. Fiai
 zernagykereskedés
 Telefon 51!

stelepek
 mellett vállalja:
d János
 a és mérnöki irodája
 hufu (volt Bolyai-u.)
 lernagy gépjavitó- és
 zernagy javítások és átte-
 u és magas feszültségű
 ok tervezése és építése

RAGANYI
 No. 6. (volt Jókai-utca)
 ODELLEK,
 TŰZÉKEK
 k 105. — lejtől

óbban szállit raktárról:
mann Jenő
 gyvárad, Baross-utca 10 szám
 rmekekkrémel ápolja

Prima
bácskai
kender
 Kapható:
 Havas Dezse
 Tlimişoara

KÖZGAZDASÁG

A forgalmi adó átalányozása. Többbizben megirtuk, hogy a kereskedelemügyi minisztérium azok számára, akiknek üzleti forgalma nem haladja meg a kétszáz ezer lejt, forgalmi adójukat pauszál-összegben fizethetik, ha azt külön kérelmezik. A kérelmezés határideje e hónap végén jár le. A jövő hónap elején a pénzügyigazgatóság részéről bizottságok járják be a kérelmezők üzleteit, ahol az üzleti könyvek feljegyzései alapján fognak a pauszál-ozás ügyében dönteni. A bizottság minden három hónapban újra állapítja meg a forgalmi adót.

A főváros angol kölcsöne. Bukarestből jelentik: Costinescu polgármester, aki most érkezett meg Londonból, a kölcsön ügyében a következőket mondotta: „A konzorciummal részletesen megbeszéljük a kölcsön ügyét s a tárgyalások kedvező mederben folytak. Hátra volt azonban még a londoni tőzsde döntése a biztosítékkal nyújtandó román értékekről. A tőzsdének május negyedikén kellett volna határozni, de a döntést elhalasztották június negyedikére. Londoni pénzügyi körökben, elsősorban a tőzsdéhez közelálló helyeken, kifogásolták, hogy a román kormány az 1913. évi kölcsön-címletek kuponjait nem rendezte. Előnyös volna, ha ez a függő kérdés a tőzsde határozatának napja előtt valamilyen alakban kedvező elintézés nyerne s így nem befolyásolná hátrányosan a kölcsön tolyosítását.

A mai valutapiac

Délelőtt a piac valamelyest ellanyhult, délután azonban kis szilárdulás állott be. Az áruk ma így alakultak: Osztrák korona 337-342, magyar korona 440-445, cseh korona 620-625, svájci frank 37-35-37-55, francia frank 11-60-11-80, dollár 208-212, font sterling 928-930, olasz lira 9-40-9-50, dinár 2-30-2-35.

Valutapiac május 22-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1185, Berlin — London 924, Newyork 211, Róma 936, Zürich 37-50, Bécs 29-25, Prága 620, Budapest 25, Varsó 18.

Bukarest. Valuták: Napoleon 775, márka 48-5, leva 144, török lira 107, font sterling 918-5, francia frank 1187-5, svájci frank 37-50, olasz lira 922-5, drachma 420, dinár 252, dollár 208-5, lengyel marka 22, osztr. korona 28-75, magyar korona 23-5, cseh korona 610.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 133-133, Amsterdam 211-211-5, Newyork 564⁹/₈-565, London 2474-2463, Páris 31-80-31-45, Milano 2510-2505, Prága 1680-1672-5, Budapest 65-65, Belgrád 700-700, **Bukarest** 270-270, Varsó —, Bécs 79-55-79-55.

Erdészeti felügyelőségek új beosztása. A hivatalos lap mai számú közli azt a rendeletet, amely Románia területét tizenhárom erdészeti vezérfelügyelőségre osztja be. Az erdélyi és bánági vezérfelügyelőségek a következők: Orsova (36 járás), Arad (29 járás), egyelőre Lippa székhellyel. Sibiu (20 járás), Sebesul-Sasenc székhellyel, Cluj (22 járással), Brasov (34 járással), ideiglenes székhelye Mercuria-Ciuc, Oradea-Mare (25 járással), Máramarossziget ideiglenes székhellyel. A beszercei felügyelőség megmaradt.

Szatmári kereskedők akciója. Szatmáról jelentik: Az összes helyi közgazdasági szervezetek közös bizottsága foglalkozott a kivett városi adókkal, amelyet általában sérelmeztek. Elhatározták, hogy lépéseket tesznek a magas adók revíziója ügyében. A Sfátul helyi csoportja külön foglalkozott a városi adókkal és leginkább a bérjövödelmekre kirótt adókat tartják sérelmesnek. Követelték, hogy a városi adókat ne csak a kereskedők tűzlethelységei után vessék ki, hanem mindenkire az egyenlő teherviselés elve alapján állapítsák meg. Foglalkoztak továbbá a vámcsomagok kézbesítésének fogyatékoságaival és elhatározták, hogy Bukarestben önálló vámiroda felállítását kérik.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

A kiváló minőségű

D

reher-Haggenmacher-Sör kapható!

Kérjük mindenütt!

Amerikai tőke a magyar textilipar szolgálatában. Newyorkból jelentik: Az amerikai tőke ismét érdeklődik a magyar textilipar iránt. Az amerikaiak megvásárolták egy vászonfelszerelési gyárat, ezenfelül tárgyalnak több magyar kereskedővel és gyárossal, akik házilag készített szőtteket és csipkéket forgalmaznak.

Nemzetközi valutakonferencia. Párisból jelentik: Newyorki értesülése alapján a „Chicago Tribune“ azt írja, hogy Amerika nemzetközi valutakonferenciát tervez. A konferenciát Párisban fogják megtartani a nyár végén.

A magyar jegybank ércfedezete. Budapestről jelentik: A jegyintézetbe hatalmas társzekeréken és ládáknak szállítják naponta a részvényjegyző bankok az ezüstérmeket és aranyrudakat, amelyek a magyar nemzeti bank ércfedezetét fogják alkotni.

SPORT

Pozsonyi lapok az Erdély-MLSz mérkőzéséről

(Pozsony, május 22. Az Uj Kelet munkatársától) A pozsonyi lapok nagy cikkekben számolnak be az erdélyi válogatottnak az MLSz. csapatával való mérkőzéséről. A vélemények igen megoszolók. A legélesebben a „B. Z. am Mittag“ bírálja meg a román olimpikonokat.

„A románok nagyon kiábrándítottak. Legénységének csak egyetlen egy jó tulajdonsága van: a gyorsága. Különben, kivéve a két hátvéd, a balhál és a két szélső egyéni játékát, — igen keveset nyújtottak, legfeljebb annyit, hogy szívós küzdők. A játékegység is igen gyenge volt a román csapatban.“

Ugyanezeker a lap valóságos himnuszokat zeng az MLSz. csapatáról.

A „Grenzboten“ a pozsonyi labdarugó sport „Ehrentag“-jának mondja a két csapat találkozását. Többek között a következőket írja a mérkőzésről:

„A pozsonyi magyar labdarugóspornak kétségkívül ünnepi napja volt vasárnap. A román olimpiai csapattal eldöntetlenül végzett. Sőt némileg fölényben is volt és megérdemelték volna a győzelmet. A románok egyáltalán nem ábrándítottak ki. Bár egy olimpiai csapatról volt szó, tudtuk azt, hogy újat nem nyújthatnak. A vendégek technikailag öntudatos, igen gyors játékot produkáltak. Az első negyedórán magas klasszisu játékot mutattak be és már úgy látszott, hogy a mieinket legalább öt-hat góllal verik meg. Később azonban ellankadtak és a második félideben szinte átengedték a terepet a pozsonyiaknak. Ragyogó játékot mutattak Bartha, Zimmermann, Wetzter és különösen Ströck II. a jobbszélen.“

A lap azután megszólaltatja Adrian Suciut, aki kiemelte Ströck II. pompás játékát és Niculescu abszolút gyengeségét. Guga nyilatkozata szerint Niculescu teljesen csődöt mondott. A román csapatban Jakobi, Rónai nem játszottak, mert Bécs számára tartották őket.

A román-osztrák válogatott mérkőzést a lapok igen szimpatikus modorban harangozzák be. Közlik az osztrák csapat összeállítását is, amelyet abszolút erősnek tartanak. Az osztrák csapat felállítása a következő: Aigner (Simmering), Rainer (Vienna), Regnard (Rapid) Kurz (Vienna), Brandstetter (WAF), Ludwig (Vienna), Häusler (Hakoah), Iszda (Rapid), Wieser (Amatör).

A bolgárok ellen összeállított csapat összehasonlíthatatlanul gyengébb volt. Természetesen az osztrákok — mint ahogy be is következett — biztos eredményre számítottak.

Ausztria—Bulgária 6 : 0. Tegnap a bolgárok ellen gyengébb osztrák csapat játszott és megsemmisítő fölényben 6 : 0-ra verte a gyenge bolgár csapatot.

Haggibbor—NAC. Nagyváradon a Haggibbor a következő felállításban szerepel: Rosenfeld, Polák, Lazarovics, Wesel, Braun, Virág, Gidáli, Mózes, Fahn, Rosenberg, Ankraut. A legutolsó találkozás alkalmával a Haggibbor 2 : 1 arányban győzelmet aratott, most tehát a NAC a legnagyobb erővel fogja ambicionálni a győzelem megszerzését, bár a Haggibbor két játékos eltávózása dacára nagyon jó csapattal és kellő trenirozással készül a vasárnapi mérkőzésre. A meccset Morár Teofil dr. fogja vezetni. Vasárnap a Haggibbor II. csapata Tordáa a Törekvéssel játszik.

A mai sportprogram. A nemzeti ünnep alkalmával a játékgójt visszanyert KAC barátságos mérkőzést játszik az Universitatea csapatával. Biró Czinczár Imre lesz.

Dr. Rác szanatórium és gyógyfürdőintézet Nagyvárad

Strada Pr. Carol 7.

Vizgyógykurák, szénsavas, villany- és hő-fényfürdők.

Beléző gyógymódok, idegesek, gyengeségi állapotok, fej-, szív-, gyomor-, bél-, vese- stb. beteggek gyógyítása. Hízó- és fogyókurák. Szobák penzióval.

Ha művészi kitérő a butort, zongorát

akár venni, akár majnája az unat Marosvásárhelyre és teli nts meg a

SZÉKELY és RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. Butortermelt sztalosok furnirsükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

artós evőeszközök

a legutányosabb árban kaphatók

KUN MÁTYÁS FLA

CLUJ-KOLOZSVÁR, CAL. VICTORIEI 2.

MEGÉRKEZTEK

a pehely-nyulször-könnyü kalapok

DRBJA LEI 120.—

Weisz Siegfried kalap- és uridivatár-házába Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6.

SUCHARD

CSOKOLÁDÉ

HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS EVÉSRE.

Zsák ~ Ponyva

Vétel! Eladás

Kölcsonintézet, javítóműhely

Albala Izsó Timișoara

II., Piata Traian 2. szám. Sörgőncím: Albala Timișoara-Fabrica Interurban telefon 60

A M...
Csütörtök...
Péntek est...
Szombat d...
olcs...
Dez...
Szombat e...
rest...
nak...
eme...
Vasárnap...
Uj...
dalm...
Vasárnap...
oszt...
Vasárnap...
szer...

Select...
marite g...
2 részben...
ben. Fősze...
dimir Gai...

Urán...
Nagy szer...
böl, 8 fel...

Apoll...
Nagy sze...
regénye n...

A déva...
77—1924

Pá...
A déva...
a főrabbi...
betöltendő...
és három...
és három...
Fizetés...
azonkívül...
jövödelmek...
Müköd...
illetve...
családi áll...
helyet felt...
legkésőbb...
küldendők...
Utikölt...
Déva,
Steiner Já...
hik. titk...

FRA...
D...

Cons...
Con...
C...

Felvilágos...
„Saru...

Első...
Telefon inter...
Ékszer...
Fényké...
Se forra...
Kienze...
Oss...

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: Rózsaly. Opererterjedtség 5-ször. Bérlet-szünetben.
 Péntek este: Antónia. 9-edszer. Bérlet-szünetben.
 Szombat délután: A vén gazember. Ifjúsági előadás olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart Kovács Dezső.
 Szombat este: Alarcosbál. Giacomo Borellinek, a bukaresti opera világhírű olasz vendég tenoristájának és Rózsa Ilnek vendégjátékával. Mérsékelt emelt helyárakkal. Napi bérlet 132. C.
 Vasárnap d. e. fél 11 órákor: Kísértetek szonátája. Újdonság először. Mérsékelt helyárakkal. Az irdalmi munkásciklus előadása.
 Vasárnap délután 3 órákor: Cseregyerekek. Új szereposztással. Mérsékelt helyárakkal.
 Vasárnap este 8 órákor: Offenbach. Operetterezis új szereposztással. Napibérlet 133. A.

MOZGÓK MŰSORA

Péntek, május 23.

Select-Mozgó: Egész heti műsor. „Montmartre grófnője”. Nagy monumentális filmsláger. 2 részben 10 felvonásban egyetlen előadás keretében. Főszerepben: Mia May, Emil Jannings, Wladimir Gaidorow, Erica Glesner.
Uránia-Mozgó: Sidney ázsiai expedíciója. Nagy szenzációs sláger egy elveszett ember életéből, 8 felvonásban. Veszedelem után veszedelem.
Apollo-Mozgó: Az örültek házának titkai. Nagy szenzációs dráma Xavier Montepin nagy regénye nyomán III. rész. 6 felvonásban.

A dévai aut. orthodox izraelita hitközségtől 77-1924.

Pályázati hirdetés

A dévai autonóm orthodox izraelita hitközségnél a főbb állás, továbbá egy metszői állás azonnal betöltendő. Pályázóktól szigorúan konzervatív előélet és három elismert orthodox rabbittól a התורה illetve תורה megkívántatik. A metsző יהודים ובודקם היהודים legyen.

Fizetés mindkét állásnál megegyezés szerint, azonkívül természetbeni lakás és szokásos mellékjuttatások.

Működési bizonyítványokkal, továbbá התורה illetve תורה másolatokkal felszerelt, életkort és családi állapotát, valamint szülői és illetőségi helyet feltüntető pályázati kérvények mielőbb de legkésőbb június hó 10-ig aláírott elnököz be- küldendők.

Utiköltség csak a meghívottaknak térítetik meg. Déva, 1924. május hó 15-én.

Steiner János
hitk. titkár

Blum Zsigmond
hitk. elnök

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TARSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille
Constanța-Délamerika
Constanța-Canada

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet

„Sarnia” Pasagiul Comodia, Bukarest
 és a „Reclama” Cluj

Rador

Első Erdélyrészi Ékszerárnyagár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
 Telefon interurban 2-13 * Sürgönye: juvaere, Cluj

Ékszerárnyagártás, nagykereskedés

Férfiasztali arany * Arany, ezüst és
 és fémbeállítások * platina-beállítások

Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst
 tárgyokban nagy lerakat.

Osak viszontelárusítóknak!

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürnbergi-, diszmiáru és játékaru nagykereskedése

Nussbaum Testvérek

Târgu-Mureș (M.-Vásárhely) Tel. interurban 200

ELADÁS CSAK VISZONT-ELADÓKNAK

Telefon 493 Telefon 493

Írógépek

„ROYAL” - „STOWER”
 „MERCEDES” - „ERIKA”

állandóan raktáron. — Mindennemű író-
 gépekkel legolcsóbb beszerzési forrása.
Speciális javítóműhely!
 Javításokért garanciát vállal

Finkler Antal Cluj

írógépvállalat, Calea Regele Ferdinand,
 (a nagy vashid mellett)

Figyelem!

Legolcsóbb beszerzési forrás

Engros Endetail

Porcellán és fayancetányérok.
 Étkező és kávékészletek. —
 Mindenféle poháraru, demj-
 nok. Üvegezés és képkeretezés

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 37. sz. alatt
 az Uránia-palota mellett.

Használjunk kizárólag

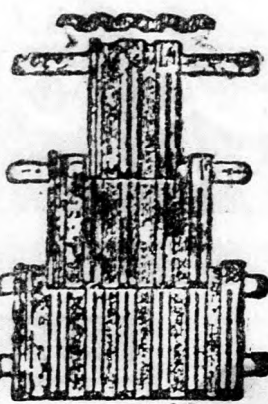
PLANTOL

כשר

legjobb növényzslirt, mert ez
 tisztia, egészséges és kiadós!
 Főtisztelendő Fuchs Benjámint nagyváradi
 főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan
 orthodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HIENZ VILMOS Cluj

253 Bohn Patent

253 Bohn Patent

Építkezők figyelmébe

Az általánosan ismert és közkedvelt

BOHN

zsombolyai fedélcserep eredeti gyári árban
 állandóan kapható cluji képviselőinknél

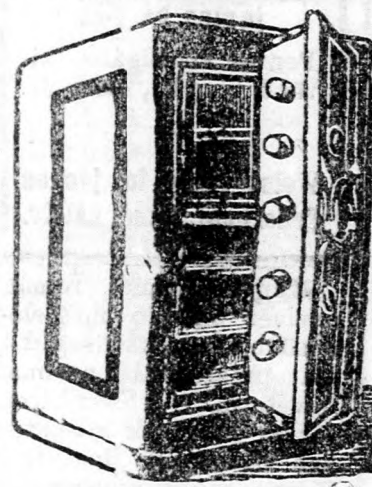
Mandula Gábor és Tsa cégnél

Cluj, Strada Decebal (volt Rudolf-u.) 3.
 Telefon 396

LADAGYÁR

Mindenemű ládákat és fűdobozokat összeszereltek és az
 utcafele részeken megrendelésre azonnal készítenek és
 szállítanak legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyar
 Cluj, Strada Caranasi (vált Kajkutól-ut) 1 szám

Fabrică de case de bani
 Gedschrank-Fabrik
 Pénzszekrénygyár

Jakabfi & Co

TIMISOARA
 Str. Timotei Cip. (Battyány-u.) 3
 Telefon 12-68

Képviseleteink és mntaraktárak:
 Clujon Arthur Loevy & Co. szál-
 lítók, Oradea-Maren „Stabil” gép-
 lerakat Nagyplac, — Satu-Maren
 Em. Weiss Söhne szállítók, —
 Aradon Arnold Pollák szállítók.

Önmaga ellen vét, Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada
 Baritiu (vált Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-
 suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Karlsbadból közvetlen importált

porcellán és Steingut- edények

éteri-, kávéházi- és háztartási felszerelések, csiszolt
 préselt és fuvott üvegaruk, lámpaárak, demyohn, gyógy-
 szer és befőttesüvegek legelőnyösebben beszerezhetők:

Ausländer Lajosnál Cluj

Piața M. Viteazul (vált Széchenyi-tér) 39. Telefon 954

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

Fürdőre utazóknak
kedvezményes előfizetés
Kölesönkönyvtár,
Cluj, Minorita-u. 5.

Válcele (Előpatak) fürdőn
június 1-től a **כשר**
vendéglőt megnyitom. —
Özv. Kleinné. 7247

Géphimzést és gép-
aszurozást értő nőt felve-
szek. Ugyiszintén kitanit-
nék intelligens zsidó nőt,
ki délelőtt a főzést eseléd
mellett végezné. Műhímező
Szalon, Unió-u. 15. 7261

Barzel

Fierarie
Vasüzlet

Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13

Telefon
1049

Perfekt német, magyar
gyors- és gépirót vagy
gépirónót, önállót, azon-
nalra keres nagy vállalat.
Ajánlatokat „Önálló” jel-
gére Lloyd Express, Str.
Memorandului 24. továbbít
7272

100.000 lei készpénz-
óvadékkal egy idősebb volt
kereskedő alkalmazást
óhajt betölteni egy na-
gyobb kereskedőnél vagy
vállalatnál. Megkeresések
„Bun Vinit” alatt főpos-
tára címzendők. Beszél
románul, magyarul, né-
metül. 7271

Elegáns, gőzölt
tölgyfaebédő és
szilfaháló eladó

Mátyás király-tér 12.
I. em. 24.

Faüzletnél több évi
prakszissal román, magyar,
német könyvelésben jár-
tas, feltétlen megbízható
fiatalember, bármilyen
megfelelő állást keres. —
Leveleket „Szombattartás”
jeligére a kiadóba. 7274

Perzsa és szmirna sző-
nyeg jutányos áron kap-
ható és megrendelhető
bármily méretben a

Govoara-

nál Cluj, Strada Londrei
(Hosszu-utca) 26. Kérjen
áránjatot. 1670

HA
Ön művészi
Blondel
és más kereteket
óhajt venni, okvet-
len keresse fel
SOMLYAI
MIHÁLY
keretkészítő és
aranyozó műhelyét
Kolozsvár, Str. Iuliu
Maniu 7.

Prima
bácskai
kender

Kapható:
HAVAS DEZSŐ
Timișoara

Jó megjelenésű, szak-
képzett, volt önálló textil-
kereskedő nagyobb cégnél
megfelelő állást keres. —
Megkereséseket „Önálló
erő” jeligére a kiadóba
kér. 7259

Marosujváron
a 40 év óta fennálló
Weisz Fülöp-féle
כשר
vendéglőmet megnyitom
június hó 1-én
Pontos kiszolgálás, ki-
tűnő konyha, olcsó ár.
Weisz Fülöp tulajdonos
Feuerlicht József üzletv.

Magyar, német, román
nyelvet bíró jó megjele-
nésű borkereskedőseged 1
évi prakszissal azonnal
felvétetik. — Szombaton
zárva. Pályázók ajánlatu-
kat Hirsch & Rosenfeld
Bistrița céghez nyújtásuk be
7265

Ügyes
kiszolgáló-
segédet
keres

azonnali belépésre Mol-
nár Testvérek posztó-
üzlete Targu-Mureș

Ditrau községben egy
nőtlen
zsidó hitoktatót
keresünk
Héber nyelvtudókküld-
jék be ajánlatukat ed-
digi működés és fize-
tési igényük megjelöl-
ésével. — Utiköltség
csak meghívottaknak
térítettik meg. Horváth
Mátyás hitközségi el-
nök Ditrau, jud. Ciuc

Hölgyek
figyelmébe!
Mindennemű modern
hajmunkák, tambourir
választék, kizárólag el-
sősorú anyag s készit-
mény, L'Oréal-Henné
minden színben kap-
ható. Megrendelést vi-
dékre is eszközölk. Vá-
gott hajat kicsinyben
és nagyban veszek. —
Mussa Gyula Cluj
Str. Memorandului 10

Telefon 758
INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ
★ Románia legnagyobb textilgyára Arad ★
ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
758

Cie. Gl.
TRANSATLANTIQUE
RADOR
FRENCH
LINE

Havre—New-York
Gyorspostajáratok
Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé
Felvilágosításokat nyújt:
SOC. „SARNIA“
Pasajul Comedia
BUCURESTI
és „RECLAMA“ CLUJ
Rador 902

Férfikalapokat
fest,
tisztít,
formál
és vasal
Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.
Postai megrendelések is eszközöltek!
Mégis csak legjobb
akésnélküli borotváló
por, amely az ország
legrégebb gyártmánya
mely most ujonnan
átpreparálva,
az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána
a **„RASOL IDEAL“**
Kapható 1/4, 1/2 kg. szép csomagolásban, 5 kg. vétel
franco lei 145.—, kisebb mennyiségben lei 30.—,
vidékre lei 40.— kg. kint. Óvakodjunk az ártal-
mas utánzatoktól. Csak az „Ideal” felirású valódi
Reszling József fodrász
Cluj, Calea Regele Ferdinand 30.

Vágott és vágatlan tűzifát
vagon, ől- és mázsattelekben, ugyiszintén,
meszet, cementet és gipszet
legolcsóbban szállít a
Calciit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11-06
Egy m³ oltott mész 400 lej

BERSON

gumisarkot és gumitalpat
orósítottan cipőjére, cipészével mert nemcsak
pénzt takarít meg, hanem egyúttal kiméli lábát
és cipőjét. Lloyd 2502

CEMENT-
IPARI GÉPEK
Cementtöcserepek, beton-
és salaktéglák, üregek beton-
blokkok, padló-, járda- és
garmitoidlapok gyártására,
kézi és erőhajtásra, formák,
betoncsövek, kutygyűrűk, lép-
csők, vályuk stb. előállítá-
sára, közúti, hengerművek,
betonkeverők, I-a cement-
festékek. Te'jes asbestcement
palagylári (Eternit) berende-
zések. — Betonkeverőgépek
MODERNA
ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR
R.-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM
Árlapok, költségvetések és
látogatás díjmentesen

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb ora

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare
Női és férfi övszerek nagy raktára
Sas-passage — Saját készítésű sérvkötők, haskötők és mülábak

1924 máj
Be
A fen
hivatalos
Oszinte é
zsidóságot
szén nyilv
Románia
keresnek,
dóságnak,
polgárána
legnagyobb
földi köld
át tudjuk
zet közep
gunkra n
megváltás
minden e
kedelemre
tegre, mel
viselve.
Amiké
vetkeztéb
a kölesön
kezménye
tauk, vag
bármelyik
mániától
ország rom
gadják me
zsidóktól
Bizony
a zsidóság
jában. Ni
át, milyen
polgárára
előfeltétel
vagyombiz
dogulásán
konzolidá
köti össze
pillérekre
biztonsága
bizalma, e
nélkül el
megdöbbe
amely arre
lengések b
tivum is j
bennünket
számunkra
ha rajtunk
elkövetni,
minden be
Mi milder
lom legyer
nos ez ne
a másik. I
forgatásáv
csak az or
aláássák a
dasági élet
minden re
rosok élet
kénytelen-
utóbb tört
nyos fele
kapcsolódi
gető hullá
Párisban